

van den grond eten, de heele troep dicht opeen, als vinken op de beukenootjes, eigenlijk nog dichter. Weinig schuw, gemakkelijk te naderen tot op twee meter. Als de troep weg vliegt blijft er nog een vrij talrijk restant, en als deze opvliegen dan zijn er nog een paar laatsten en eindelijk allerlaatsten. Dit is een gewoon verschijnsel bij alle vogeltroepen; iedere patrijzen-jager weet dat. Zie ook spreeuwen. Slechts heel zelden gebeurt het, dat een heele troep gelijktijdig „restloos” opvliegt. Misschien nog wel 't meest bij niet te groote troepen van strand-loopertjes.

8 Dec. Een merel heeft moeite om de bottels te bemachtigen aan afhangende takken van de hondsroos. Ten slotte probeert hij, ze van den grond af te bespringen en dat lukt hem werkelijk. Hij verslindt alweer de bottels in hun geheel. Zoo doen ook de kramsvogels en de pestvogels. Groenvinken hakken de bottels open en pluizen de vruchtjes er uit. Ze hebben gemakkelijk spel bij de bottels, die in den herfst door de wespen gedeeltelijk zijn opengeknaagd.

18 Dec. De heele week stormachtig, zacht weer met veel regen. Een enkel sneeuwkllokje vertoont al de bloemknop. Aronskelken komen druk op en ontplooiën hun bladeren. Een enkele had al ontplooid blad in het midden van October en andere zullen pas te voorschijn komen in Februari of Maart. Die aronskelken hebben dus wel een zeer langen ontlukingstijd, haast een half jaar. Standplaats of grondsoort lijkt hier van geen beteekenis; we zeggen dus maar, dat we te doen hebben met individuele eigenschappen, een heel poover doodoenertje. Veel voorjaarsplanten vertoonen dit verschijnsel. December is een goede tijd, om op die „voorloopers” te letten: sneeuwkllokje, lenteklokje, hazelaar, narcis. Later in den tijd zijn de invloed van grondsoort en standplaats wel heel duidelijk te merken, daarover moeten wij het nog eens hebben in Februari en Maart.

We moeten altijd nog eens nagaan, of de herfst- en winterbloei van de Gaspeldoorn wel rijpe vruchten voortbrengt, daar hoop ik dus over eenige weken meer van te weten. Wel weet ik, dat de winterbloei van de stengellooze sleutelbloem geen vruchten geeft.

Wanneer het „wit” gaat vriezen, let er dan eens op, waar de ijskristalletjes zich vormen op levende en op doode plantendeelen, op stengel, schors, bladrand, bladvlak, knopschub, haarbekleding. Daar doen zich heel aardige dingen bij voor, in het bijzonder bij windstilte. Schenk vooral uw aandacht aan het verschil tusschen levend en dood en de verschillende kleuren. De fotograaf vindt hier een loonend arbeidsveld. Ook een ijl, fijn sneeuwbutje bij een temperatuur omtrent het vriespunt, liefst nog eventjes er boven, kan aardige dingen aan den dag brengen.

JAC. P. THIJSSE.

VOGELS VAN AMSTERDAM.

De Afdeeling Amsterdam van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging heeft ons verblijd met de uitgave van een boekje: *Vogels van Amsterdam*, een systematische lijst van vogels rondom de hoofdstad, resultaat van drie jaren werk van het „Centraal Bureau voor Vogelwaarneming” blijkbaar een onderafdeeling van de Afdeeling.

Het doet ons groot genoegen, dat de Afdeeling hier mee voor den dag komt en duidelijk aantoonst, dat zij, die beweren dat de omgeving van Amsterdam geen natuurschoon biedt, zich toch deerlijk vergissen. Zoo'n défaitistische uitspraak is toch onvergeeflijk. Het is mijn droevig lot geweest, die te moeten aanhooren uit den mond van den Burgemeester van Amsterdam en sommige wethouders zelve en dat bij gelegenheden, dat ik uit beleefdheid moest zwijgen, wat anders mijn gewoonte niet is. Intusschen heb ik het niet onder mij laten zitten, om telkens en nog eens het tegenovergestelde te beweren. Aan die bewering komt nu dit boekje kracht bijzetten. En het verheugt mij zeer, dat de Afdeeling Amsterdam laat blijken, dat er nog even mooi gewerkt kan worden als veertig jaar geleden in de dagen van Heimans, Heinsius en Heukels.

Alleen is het jammer, dat het boekje zich beperkt tot wat binnen de gemeentelijke grenzen

ligt. We kunnen er natuurlijk lang en breed over praten, wat wij te verstaan hebben onder de omgeving van een stad. Zestig jaar geleden was dat heel eenvoudig: de omgeving was wat je in één dagwandeling kon bestrijken. Tegenwoordig zou ik zeggen, de omgeving is, wat je op één excursie bereiken kunt uit het eindpunt van tram of bus. Ook heb ik wel eens gemeend: een gordel buiten de bebouwde kom van een uur gaans breed. In ieder geval zou ik mijn beenen liever tot grondslag nemen dan de gemeentegrenzen.

Ik geef dan ook de Afdeeling ernstig in overweging, om tot de omgeving van Amsterdam ook te rekenen de Amstelveensche Poel en het Bosch van Amsterdam! En nog ernstiger dring ik er op aan om in het Noorden ons niet te beperken tot Rothoek en Oostzanergat, maar langs de Twiske de heele Oostzaner polder bij onze omstreken te betrekken, want dat is een gebied van opperste schoonheid en rijkdom en het is van zeer groot belang, dat Amsterdam zich daarvan bewust toont. Wanneer Amsterdam dat niet doet, dan zou het wel eens kunnen gebeuren, dat het verloren gaat, eer men het heeft leeren waardeeren.

Ook dienen de Amstelveensche Poel en het Amsterdamsche Bosch met zorg te worden bekeken. Het oude moerasland blijft nu ongestoord en een nieuw gebied van bosch en wei en water en bloementuin zal gaandeweg zijn vogelbevolking krijgen. De Amsterdammers vinden hier een onuitputtelijke bron van studie en genoeg, maar dat moet eigenlijk van den eersten dag af met kracht en overleg worden aangepakt. Het boezemland is weliswaar niet meer wat het was, toen Heimans zijn beroemde wandeling beschreef naar de Poel van Amstelveen. Toch is er nog heel wat overgebleven en wij mogen gerust verwachten, dat het Blauwborstje er nog broedt of weer broeden zal.

Er gaan stemmen op, om in het Amsterdamsche Boschplan „vogelboschjes” aan te leggen. Dit is volkomen overbodig. De heele zaak wordt één groot vogelbosch, doordat wij streven naar het tot stand komen van een zoo volledig mogelijk West-Midden-Europeesch Woud, met al het struikgewas en struweel, dat voor vogelboschjes in aanmerking zou komen. Bovendien krijgen exotische boomen en struiken, die voor onze vogels van belang kunnen zijn, nog volop hun kans in het zuidelijk deel van het bosch, dat alles te aanschouwen zal geven wat mogelijkerwijs geteeld kan worden van bosschen uit de heele wereld. De waterpartijen en een doelmatige aanleg van wegen en paden zullen ook genoeg ontoegankelijke stukken verschaffen, waar de vogels in alle rust kunnen broeden. Het eenige wat we op het gebied van „vogelcultuur” te doen hebben, is het tijdig aanbrengen van veel nestkastjes en het inrichten van aardige spiedplaatsen.

Maar laat ik terugkeeren naar ons boekje. Het zal menigeen verbazen, dat er in Amsterdam en zijn onmiddellijke omstreken niet minder dan 160 verschillende soorten van vogels zijn waargenomen. Wanneer we de omstreken uitbreiden volgens mijn voorstel dan komen er daar nog wel een dozijntje bij en dan krijgen we tot totaal eventjes de helft van de heele Nederlandse vogelwereld. Sommige daarvan zijn natuurlijk zeldzame en sporadische verschijningen, maar het meerendeel zijn broedvogels en wintergasten en doortrekkers in dusdanige hoeveelheid, dat ze een bevredigenden indruk maken op het groote publiek en groote voldoening geven aan den gelukkigen vogelstudent.

Het lijkt een beetje vreemd, dat de Rothoek zoo dikwijls genoemd wordt. Je krijgt zoo van den Amsterdamschen vogelstudent den indruk als van Job op zijn mesthoop. Maar daar staat genoeg frischheid tegenover met Barnegat en Akkerswade, Buiten-Y, Diem, Amsteldijk, Sloter Polder, Osdorper Polder, Ypolder, Spaarndammerdijk met zijn mooie breeksjes. Wanneer ik de lijst doorwerk, dan vind ik wel, dat het Centraal Bureau nog niet alle deelen van het gebied even intens heeft bewerkt, anders zou ik de Aalscholver ook wel vermeld vinden voor de Nieuwe Meer, de Lepelaar voor de Osdorper polder, de Goudplevier voor het Sloterdijksch gebied. Ook zouden de „Juniroepen” van de Kievit een beter beurt hebben gekregen en de trek-troepen van de Grutto in Juli bij de Batterij.

Behalve de eigen waarnemingen van het Bureau zijn ook feiten vermeld uit de literatuur.

Daarmee zijn de samenstellers nog al spaarzaam geweest. Ik hoop, dat dit rapport in zijn volgende drukken uitgroeit tot een boekje en dat dan ook enkele stemmen uit het verleden duidelijker zullen klinken.

Er is heel wat veranderd. Ik heb een nest van den Boschrietzanger gehad op de plek waar nu de Cellulaire Gevangenis staat. Spotvogeltjes zongen overvloedig in de binnenstad en hielden Heimans uit zijn slaap. In het Vondelpark nestelde in 1896 en 1897 de Nachtegaal. Ook Zanglijster, Tortelduif, Roodstaart nestelden daar en in de laatste weken van April en de eerste van Mei was er een sterke trek van Zwartgrauwe Vliegenvangers en kon er ook geregeld de Fluitsner worden waargenomen. Bekend is ook het broeden van de Kleine Bonte Specht in een nestkastje in Artis. Koperwieken en Kramsvogels kwamen in den Hortus Botanicus en een Houtsnip is gevangen op het Damrak.

De Rocken broeden toch nog wel hier en daar in de binnenstad. En hoe is het met den slaapboom van de boomkruipertjes in het Vondelpark?

Veel van het oude is verloren gegaan, maar er is ook veel nieuws bij gekomen. De Rothoek vervangt onzen „Driehoek” aan den dijk naar Schellingwoude. De Nieuwe Oosterbegraafplaats is wellicht rijker dan het vroeger zoo aantrekkelijke Rozenburg. De Zuidelijke Wandelwegen en de „Stadswallen” geven ook veel voldoening.

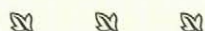
Alles met alles mogen de Amsterdammers tevreden zijn. Ze hebben nog altijd allerlei moois zoo maar voor het grijpen, in hun onmiddellijke nabijheid en — laat ik dit meteen er bij voegen — niet alleen op het gebied van vogels, maar ook op dat van boomen, bloemen en insecten.

Het boekje „Vogels van Amsterdam” is keurig uitgevoerd en geïllustreerd met fraaie foto's. De leden van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, afdeling Amsterdam krijgen het vanzelf, leden van de N. J. N. en andere aanverwante vereenigingen kunnen het verkrijgen voor *f* 0,20, de ongelukkigen, die nog geen lid zijn van een dier vereenigingen moeten *f* 0,40 betalen, alles te storten op gemeentegiro N 675 (conto separato) onder het motto Vogels van Amsterdam.

Men doet het best en handelt het waardigst door toe te treden als lid van de Afdeling Amsterdam der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging. Men meldt zich daartoe aan bij de Secretaresse Mej. G. van Es, Cornelis v. d. Lindenstraat 31, Amsterdam Z.

Wanneer die afdeling eenige honderden leden er bij kreeg, dan zou zij nog veel meer kunnen doen voor het levensgeluk van de driekwart millioen Amsterdammers.

JAC. P. THIJSSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Oproep aan amateur-geologen. Onder de leden der Nederl. Natuurhist. Ver. welke zich interesseren voor geologie en petrografie, is in de laatste maanden de gedachte tot uiting gekomen en gedeeltelijk ook reeds verwezenlijkt: het meer contact met elkaar zoeken, teneinde te komen tot uitwisselen van gedachten en waarnemingen, het ruilen van materiaal, het elkaar verschaffen van fossielen, zwerfstenen, grondsoorten, enz. uit de omgeving waar men woont.

In Twente waar uiteraard veel am. geol. wonen is reeds een nauw verband gekomen, meer verspreid over het land een tweede groep of feitelijk is het tezamen één groep, want ook de Twentenaren staan in relatie met de anderen.

Maar behalve onder de leden der N.N.V. zijn er nog veel am. geol. zeer zeker ook onder de lezers. Het is tot hen, dat we ons richten met de vraag: wenst ook gij hier aan mede te doen? 't Is natuurlijk geen voorschrift tevens lid der N.N.V. te worden, dit doet U vandaag of morgen toch zeer waarschijnlijk maar de bedoeling is ook met U in briefwisseling te treden, ook met U te ruilen, ook van U te vragen: te helpen onze kennis omtrent onze zwerfstenen, grondsoorten, etc. te vermeerderen.

De weg daartoe is eenvoudig. U zendt aan den Heer J. M. Visser, Spuistraat 69, den Haag 25 cent. Hiervoor ontvangt U voorlopig eens per twee maanden gedurende een jaar een bulletin. Behalve beschrijvingen over stenen en mineralen, aanbiedingen van edel- en halfedelstenen,